

Важливий етап у розвитку науково-технічного співробітництва України з Євроатомом у галузі ядерної безпеки

13 листопада 2014 р. у Києві у Великому конференц-залі НАН України відбулося перше засідання Координаційного комітету «Україна – Євроатом з питань ядерної безпеки» в рамках Угоди про співробітництво між Кабінетом Міністрів України та Європейським співтовариством з атомної енергії в галузі ядерної безпеки від 23 липня 1999 р.

Делегацію Європейського співтовариства з атомної енергії (Євроатом) очолював начальник відділу з міжнародних договорів А. Зуріта. У зустрічі взяли участь співробітники Представництва ЄС в Україні. З української сторони до участі в засіданні були залучені представники НАН України, Міненерговугілля України, Державного агентства України з управління зоною відчуження, Держатомрегулювання України та ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом».

Учасників зустрічі привітав віце-президент НАН України академік НАН України А. Загородній та директор Департаменту з питань ядерної енергетики та атомно-промислового комплексу Міненерговугілля України Г. Муляр.

Важливо відзначити, що співробітництво між Україною та Євроатомом має велике значення для безпеки мирного використання ядерної енергії, розвитку досліджень у галузі термоядерного синтезу та спільної розробки перспективних технологій ядерної сфери. Ця плідна співпраця здійснювалася через участь вітчизняних установ у рамкових програмах Європейського Союзу з науково-технічного розвитку. Так, у 2007–2013 рр. 12 українських установ та організацій брали участь у виконанні восьми проектів на загальну суму понад 1,5 млн євро.

Делегація Євроатому надала детальну інформацію про хід співробітництва з Україною у програмах Євроатому з питань ядерної безпеки та перспективи його розширення. Українські фахівці розповіли про наявний потенціал та плани розвитку співпраці з європейськими партнерами. Учасники обговорили шляхи участі українських учених у проектах Євроатому, а також перспективи набуття Україною асоційованого членства у Євроатомі, що вимагає прийняття окремої міжнародної угоди.

Наразі Євроатомом започатковано окрему підпрограму з підтримки ліцензування ядерного палива виробництва країн Заходу для реакторів типу ВВЕР, які розташовані в ЄС, що є вкрай актуальним для нашої держави. У цій підпрограмі українські фахівці разом з партнерами з Євросоюзу планують взяти активну участь, оскільки мають значний досвід у реалізації проекту диверсифікації ядерного палива для вітчизняних АЕС.

Під час візиту в Україну делегація Євроатому побувала в зоні відчуження, оглянула майданчик спорудження нового конфайнменту над четвертим блоком Чорнобильської АЕС, відвідала музей ЧАЕС, ДП «Центр організаційно-технічного і інформаційного забезпечення управління зоною відчуження» в м. Чорнобиль. Також відбулися зустрічі з науковцями Інституту проблем безпеки АЕС НАН України в м. Чорнобиль та Інституту ядерних досліджень НАН України в Києві.

Довідково: Європейське співтовариство з атомної енергії було створено відповідною Угодою як самостійний орган, який зберіг окрему юрисдикцію навіть після поєднання інших європейських співтовариств у Європейський Союз.

Дослідницькі проекти Євроатом ведуться в рамках окремої, але компліментарної до «Горизонт-2020» програми досліджень у галузі ядерної енергії, яка прийнята Євроатом відповідно до Угоди. Бюджети програми Євроатом-«Горизонт-2020» становлять 5931 млн євро на дослідження у сфері не ядерної енергії на період 2014–2020 рр. та 1603 млн євро на дослідження у сфері ядерної енергії на період 2014–2018 рр. З метою зменшення навантаження на країни-члени, найбільш коштовну частину дослідницьких витрат Євроатом – створення зразку термоядерного реактору ITER– виведено в окрему програму.

На думку експертів, набуття асоційованої участі в дослідницькій програмі Євроатом уможливить участь України у проектах з розробки нових типів реакторів, поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, захисту населення від факторів радіації та проблем профілактики відповідних захворювань тощо (*Важливий етап у розвитку науково-технічного співробітництва України з Євроатомом в галузі ядерної безпеки // Національна академія наук України (<http://www.nas.gov.ua>). – 2014. – 4.12).*